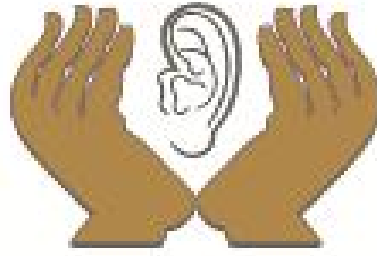

श्रवण दोष रोकने के दिशा निर्देश

आइएसएच - इंडिया इंस्टीट्यूट ऑफ स्पीच एंड हिअिंग
इंडिया इंस्टीट्यूट ऑफ स्पीच एंड हिअिंग
कॉलेज ऑफ स्पीच एंड हिअिंग
मैसूर - 570006

‘ÉUHÉ SÁÉ UÉMULÁ MĀ ĪSZÉ ĪÉSÉ

‘ÉUHÉ ÉQÉIÉÉ, XÉQÉUHÉ MÜD LMÜ QÉWUÉNHÉ AIÉPÉOIÉ WÉ | AÍKÉAQÉ MĀ XÉPÉI MÉMUEU ĪERÉSEIÉU ‘ÉUHÉ ÉQÉIÉÉ NÉU ĪÉPÉU MÜUIÉ WÉ | URÉIÉU QÉÉ XÉNEIÉÁ ĪMÜ XÉQÉJRÉ MÜD MÜQÉI EXÉMĀ EÉLUÉÉ MÜÁ OÉUÍ IÉUWÜ NÉPÉÉLUÉIÉ MÜU XÉMUIÉÉ WÉ | ‘ÉUHÉ SÁÉ MÜD MÜEHÉÉÉ XÉÁ WÁÁ XÉMUIÉÉ WÉ | MÜNU ‘ÉUHÉ SÁÉ EÉIQÉ XÉÁ MÉVISÁ WÜU WÁÁÁ WÉ | ÁÉW MÜNU EÉIQÉ MĀ OÉES | ‘ÉUHÉ SÁÉ UÉZÉÉIÉÁIÉ PÉI WÁÁ XÉMUIÉÁ WÉ | NÉU MÜD QÉEQÉSEÉÉ QÉÉ OÉCEUÉ PÉI ĪMÜRÉÉ EÉÉ XÉMUIÉÉ WÉ | ĪÉQIÉSEIÉZÉIÉ MÜNU IÉUIMUÉÉ XÉÁ ‘ÉUHÉ SÁÉ MĀ WÁÁÁ XÉÁ ÁÉMÉ ÁMÉIÉI ‘ÉUHÉÉQÉIÉÉ MÜD XÉQÉUHÉ MÜU XÉMUIÉÁ WÉ :

1. IÉWUSÉI UÉXIEÁÉÉ XÉÁ MÜIÉ XÉÉÜ IÉWÜÇ MÜUÉ |

MÜIÉÉÉ MÜÁ XÉÉÜ MÜUIÉÁ MĀ ĪSÉL ĪMÜXÉI PÉI IÉWUSÉI UÉXIEÁÉÉ - OÉSEÉÉ QÉÉ STÁÉIÁ UÉSEI ĪMÉIÉ, MÉÁI XÉSÉ, QÉÉIÉCÁÉ MÜD ĪÉSÉI CIRÉIS MÜÉ NÉÉÉÁÉ IÉWÜÇ MÜUÉ | YRÉÉ ĪMÜ RÁ UÉXIEÁÉÁ MÜHÉIÉSEI RÉÉ MÜHÉI NÉOWÜ MÜÁ WÁÁIÉ MÉWÜCÉÉ XÉMUIÉI WÉ EÉÁ ÁÉÁÁ ‘ÉUHÉ SÁÉ MÜÉ MÜEHÉ OÉIÉIÉI WÉ | XÉKÉEUHÉIÉRÉ MÜIÉ MÜÉ QÉASÉ ÁMÉIÁ ÁÉMÉ OÉÉWU ĪIÉMUSÉ ÁÉ EÉIÉÉ WÉ | RÉIS ĪMÜXÉI MÜEHÉ XÉÁ QÉSTOÉÉ MÜOQÜ OÉIÉ EÉÉL ÁJÉUÉÉ ÁÍKÉMÜ QÉÉSEÉ QÉÉ QÉSTOÉÉ EÉQÉÉ RÁ EÉÉL IÉÁ DLIÉOÍ ÍCÉI MÜIXÉMÜ XÉÁ MÜIÉ XÉÉÜ MÜEUUÉÉLÓ |

2. MÜIÉ QÉÉ ĪMÜXÉI PÉI UÉXIEÁ MÜÁ IÉWÜÇ QÜSÉÉ |

ÁMÜXÉU OÉŠ Á ZÉASÉIÁ XÉQÉRÉ MÜHÉI IÉISÉMÜÉ QÉÉ CÉIÉÉ, SÉIÉÁ MÜMÜOÜ IQÉ-Í QÜSÉ STÁÁÁ WÉ | CXÉ ĪXJÉIÉ QÉÉ MÜIÉ, IÉÉMÜ, ÁÉSTÁ MĀ ÍCÉI MÜIXÉMÜ XÉÁ IÉWÜQÉ XÉQÉMÜ MÜU EIÉMÜD XÉSÉÉWÜ MÜÉ NÉHÉIÉRÉÉ NÉESÉIÉ MÜUÉ | ÁÉIÁÉIÉMÜ ZÉSRÉ ÁÉMÉMĀ MÜHÉI NÉOWÜ MÜÁ ĪRMÜ SÁÁÁ WÉ | ÁJÉUÉÉ EXÉÁ WÁÁIÉ, MÉWÜCÉÉ XÉMUIÉÁ WÉ WÁÁ QÉÉCSÉQÜ XÉÁ QÉÉQÜDÜ MÜHÉI SÁÉ MÜÉ MÜEHÉ OÉIÉIÉÁ WÉ | MÜIÉ QÉÉ NÉIÉI IÉWÜÇ QÜSÉIÉÉ CÉIÉWÜL, CXÉ XÉÁ MÜHÉI XÉQÉUHÉ WÁÁ XÉMUIÉ WÉ |

3. MúÉÉ Mä SSi AÉÉ MúÉÉ Mä oÉWÉá MüD EnÉÉÉÉ ÉÉ MüU§ |

MúhÉí xÉÇúqÉhÉ MüÉ AaÉU CstÉÉÉÉ ÉÉWúÇ ÍMúÉÉÉ eÉÉL, íÉÉá rÉWú ÉúÉhÉ SÉáÉ MüÉ MüÉUhÉ oÉÉÉ xÉMúíÉÉ WÉ |
ÍÉqÉÍÉSÉÍZÉíÉ séÉhÉÉÉ Mä WúáÉá qÉÇ MüÉÉÉ ÍÉÉMú aÉSÉÉ UÉáÉ ÍcÉÍMúíxÉMú xÉá zÉÍbÉÉ EmÉcÉÉU MüUúÉÉÉÉ cÉÉÍWúL |

- MüÉÉÉ qÉÇ SSi
- MüÉÉÉ MüÉ oÉWúÉÉÉ
- ZÉÉÉSÉÍ WúáÉÉÉ
- MüÉÉÉ qÉÇ xÉÍÉxÉÍÉÍ WúáÉÉÉ

4. WáÉqÉáDú MüÉ EnÉÉÉáÉ MüU§ |

ÍxÉU AÉÉ MüÉÉÉ MüD cÉÉáDá xÉá oÉcÉÇ | xÉÉDMú SÉÉáDÉÉLÉ AÉÉÉ MüD ÉúÉhÉZÉÍÉú MüÉá WúáÉÉÉ mÉWúCÉÉÉ xÉMúíÉÍ WÉ |
ÍxÉU mÉU cÉÉáDú sfáÉÍá xÉá pÉÍ ÉúÉhÉ SÉáÉ Wúá xÉMúíÉÉ WÉ CxÉÍsÉL WáÉqÉáDú mÉWúÉÇ AÉÉ xÉÉDMú mÉÉáDÉ MüD SÉÉáDÉÉAÉá xÉá oÉcÉÇ |

5. zÉÉ xÉá oÉcÉÇ |

AÍkÉMú zÉÉúÉÉsá úÉÉíÉúÉUhé xÉá AmÉÉÉ oÉcÉÉúÉ MüDÍÉL | ÉÉÉá xÉá AÉÉ AÍkÉMú qÉÉSÉÉ MüD kuÉÍÉ xÉá ÉúÉhÉ SÉáÉ WúáÉá MüD xÉÉúÉÉÍÉLÇ oÉRú eÉÉÍÉÍ WÉ | oÉÇMú MüD aÉÉsÉÍoÉÉUÍ, mÉáZÉá eÉÉúÉÇ MüD xÉÉÉÍÉ kuÉÍÉ AÉÍs xÉá AmÉÉá MüÉÍÉÉ MüD UáÉÉ MüU§ | AaÉU AÉÉÉMúÉ MüÉÉí xjÉÉÉ zÉÉá úÉÉsá xjÉÉÉ eÉáÉá - sÉMúáÍ Mä - ÍqÉsÉ, - UÉxíÉÉ ÍÉqÉÉhÉ, qÉÍshÉ MüÉÉí, MüÉUzÉÉÍÉÉÇ qÉÇ Wúá eÉWúÁ AÍkÉMú kuÉÍÉ MüD aÉÉÉÉZÉUÉ WÉ íÉÉá CrÉU qÉÁU, CrÉU mÉáÉ eÉáÉá MühÉí xÉÉáÉMú rÉÇÉÉ MüÉ EmÉÉÉáÉ MüU§ AÉÉ AÉáOúÉÉsÉÉáeÉxOú xÉá mÉUÉqÉZÉÍ MüU§ eÉÉá AÉÉÉMú ÍsÉL EÍcÉíÉ ÉúÉhÉ xÉÉáÉMú rÉÇÉ MüD ÍxÉTúÉÉUzÉ MüU xÉMúíÉá WÉ |

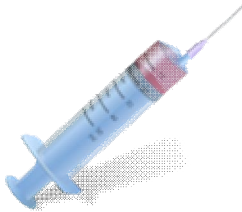

κείυα- κείυα σάειά ιέξέυοίέξ, χά Αέη ΑέηέΜη Μυίέξ, κέξ μέηέί έέέίά χά υέάΜη ΙέέΜη Μυά χέέηύ Μυξ ΑίέέΜη Σοέέυέ σάέέίά χά ίέυέ μέηέί κέκρέ Μυέίέ κέξ έέέ Μυυ χέξοίέηέ Μυέ Μυέυή οέίέ χέΜυίέέ Ψη |

10. ΟήΜυήΜυήέ χέΜη χέκρέ ηύ ΜυυέέΛξ |

ΜηΝυ οέίόέέυέξ, έάχά Ιξέχέυέ, άέσέχέυάέ, Άοέσέ, CιχέηέσέέDιOκέ, κέάίέέέCιOκέ, OήCηέCQη CιρέέS οέίόέέυέέέ ΑέηέΜηδ ΄έυήέξέίέυ Μυά Ψήίέ ηέΨέέέ χέΜυίέέ Ψη | έέΨάέ ΙέΜη Ψά χέΜη, χέκρέ ηέυ ΠήΜη σάέυέέ Αέη Cίέ ίοέόέέυέξ χά οέCέΛ | Αάέυ Αέηέ Cίέ οέίόέέυέξ χά άέχέίέ Ψη ίέά ΪΜυχέί ρέάρτέ ΑέίOιρτέέέέέξOυ χά ηέυόέξέη Μυξ |

11. Ανέίέ ΄έυήέΜηδ Μυδ χέκρέ χέκρέ ηύ έέέέέ ΜυυέέΛ |

Ανέίά ΑέίOιρτέέέέέξOυ Μη χέέέΜη κέξ UΨη Αάέυ ΑέηέΜυά χέηέίά κέξ ΜυPάέέD Ψά UΨή Ψη Αέη ρέΨυ σάέ UΨή Ψη ΪΜη ΑέηέΜυέ LMη Μυέίέ Σόέυά χά AcNή Ψη ίέά ίέΨέέ Ανέίέ ΄έυήέ Μυδ έέέέέ Μυυέέέέ | ΪίέQίέ ΪσέΪξέίέ χέΨήέέ Ψάέά ηέυ ΑέίOιρτέέέέέξOυ χά χέέέΜη Μυξ :

- χέηέίά κέξ ίέΜυέίTυ Ψάέέ
- Μυέίέ κέξ Αέυέέέξ χέηέέD Σάέέ
- cέ, U Αέίέέ
- ηέέυέέυ Μη ΪΜυχέί χέSxρέ Μυά ΄έυήέ Σέάέ Ψάέέ

AAEU AEnE 'euhe SEnE MUA ilEqlEIsElZElE xEQuIE mEWdElElElE Wp eFaxEa

- MUVU OEEIE REE MUEAD KUElIE PUMUXEA XENEEED IENWQ MEOQEE;
- MUVU OEEIE XEQEFElEa qEs ISYMUIE WIdEE ZEEXEIEEa MEU ZEEUafEsE AjEUeE IMUXEl PEIUU MIA uEEIEEUeUH E qEs
- SOKEUEs XEA KEIUA- KEIUA XEEARU AEa FAcEl AEUEEeE qEs OEESEIEa MUD qEEAE MUVIEE;
- OI.uEl. AEa UAOIEEa AIEEMU AEUEEeE qEs XENElEE;
- OEEIEcElIE qEs AcNI iEUWU PEaE IE SA MEElEE;
- MUEIEE qEs XENXENEl (IOUlEOXE) WIdEE;

IEEA IEWQE AMElEA AEIOIEEaEEaEXO AEa MUEIE IEMU aSSE UaE ICElMUIXEMU XEA XEQEMU MUs OEEEMUD XESPEI qEs PEI AMElEA MUEIEE MUD XEQERE XEQERE MEU eEEAcE MUUEIEa UWa AEa REWU XENIEEIEIE MUs IMU AEnEMUD 'euhe SEnE REIE XEWU Wp |

“rES UZla - LMU nuWIE qE CsKef”

rES AEnE MA MEEXE MUEAD MEZIE / IOIMEElHEEEs Wp REE IMUXEl MEAMEU MUD XEWUREIEE MUD AEUEZREMUIEE Wp IEEa WpEs XEQEMU MUs |

WUqEEUE MEIEE:

AIzEsE pEUIEIE uEMU- 'euhe XEsJIEI

qEEIExElEaEEEl, qEXEU 570 006

SUpEE: (0821) 2514449 / 2514618

DqAsE : director@aiishmysore.in; aud_aiish@yahoo.com

TEYX E : 0821 – 2510515

Website: www.aiishmysore.in